

Pluk jordbær i midterhellen

Hvorfor ikke gro dild og jordbær på midterheller mellem færdselsårenerne? Billedhuggeren og landskabsarkitekten Marie Markman ser på planlægning med nye øjne i sit Ph.d.-projekt "Det Grænseløse landskab". En del af resultatet kan ses lige uden for den århusianske arkitektskoles vinduer: Et spiseligt landskab midt mellem to af byens centrale trafikåre.

Af Laura Engstrøm

På denne årstid er der knap så meget at se, men hvis man kigger nærmere efter på den stærkt trafikerede færdselsåre Nørreport i Århus, vil man opdage, at dér i midterhellen er plantet fennikel, jordbær og rabarber. En umage beplantning for et trafikeret sted. Sådanne steder plejer at være besået med græs eller buske, men her kan planterne spises.

De er blevet plantet af studerende fra den nærliggende Arkitektskole, og ideen er Marie Markmans. "Det spiselige landskab", som det hedder, er det første af i alt tre værker, der alle har forbindelse til Ph.d.-projektet "Det grænseløse landskab," som Marie Markman netop nu er i færd med.

"Det kunne være, vi skulle være mere aktive i forhold til også at integrere de grønne områder som en del af byens sociale liv."

Marie Markmann, billedhugger, landskabsarkitekt og Ph.d. studerende

Og jo Marie Markmann får stillet det samme spørgsmål igen og igen: Er det virkelig muligt at spise jordbær, dild og fennikel, der er vokset op midt i byens bilos – uden at risikere helbredet?

"Man skal ikke leve af grøntsager, der er dyrket i et forurenede miljø. Men noget af det, mange af os ikke gør os klart, er, at en stor del af de grøntsager, vi køber i supermarkedet, gror på samme måde tæt på store, forurenende trafikåre." Siger Marie Markmann, der er glad for, at "det spiselige landskab" afføder den diskussion.

Ikke-stederne har værdi

En af ideerne med at beplante de ellers anonyme områder i byen er at sætte fokus på diskussionen om bæredygtighed. Hvorfor belaste byen med tunge lastbiler, der kører grøntsager til og fra supermarkederne, når man kan plante fødevarerne lokalt?

En anden idé er at sætte fokus på de oversete områder, som ellers ikke får tildelt megen opmærksomhed. Det kan være små firkanter af jord, hvor der ellers vokser ukrudt.

"Beplantningerne vil ikke være på bekostning af noget andet. Jeg vil gerne vise, at de steder også har kvaliteter, som vi ofte overser. Det er reelle steder med en værdi. Spørgsmålet er: Hvordan kan landskabet spille en mere dynamisk rolle?" Spørger Marie Markman retorisk og svarer selv:

"Det kunne være, vi skulle være mere aktive i forhold til også at integrere de grønne områder som en del af byens sociale liv. Både på et hobbyniveau men også som decideret fødevarerproduktion."

Os, larm og biler smyger sig omkring bedet med det spiselige landskab Marie Markmann planter i midterhellen, og du må gerne plukke og smage. Foto: Marie Markmann

Marie Markmanns Ph.d. består af tre projekter, det spiselige landskab er det første. Foto: Marie Markmann

Ikke mindst er det en positiv, visuel overraskelse i bylandskabet at støde på jordbær, rabarber og fennikel et sted, hvor man mindst venter det. Eller som Marie Markman siger:
"Jeg vil gerne udfordre den kontekst, det indgår i."

Hun har tidligere arbejdet på et lignende projekt ved Knippels Bro i København. Her havde hun lavet en nyttehøve i samarbejde med to billedkunstkollegaer. Den offentlige nyttehøve affødte samme hyppige spørgsmål, som Marie Markman ofte bliver konfronteret med: Tager folk så ikke bare løs af det? Efterlader det ikke et studset bed?

Marie Markmans erfaring er nej: Folks adfærd omkring nyttehøven og et spiseligt landskab har været forsigtig og respektfuld. Og netop ved at beplante de oversete områder med flerårige planter, kan man også være med til at sætte en proces i gang mellem dem, der benytter sig af dem.

"Da vi havde opstillet nyttehøven ved Knippels Bro, kom der en cyklist målrettet med en saks for bare at skære lidt af en dildplante. Så cyklede hun videre igen. Der var nogle, der reagerede lidt overraskede på det.

"Der kom en cyklist målrettet med en saks for bare at skære lidt af en dildplante. Så cyklede hun videre igen."

Marie Markmann, billedhugger, landskabsarkitekt og Ph.d. studerende

Men generelt har reaktionerne med at have krydderurter i offentlige bede, været meget positive," fortæller Marie Markman.

Netop fordi Marie Markman også er uddannet billedkunstner har hun en anden tilgang til sit Ph.d –projekt end de fleste. Det er også derfor projekterne hedder værker.

"Nogle af de metoder, jeg bruger, stammer fra kunsten. De undersøger, hvad visuelle konfrontationer og sanselige erfaringer i byen kan afstedkomme. Det er en lidt anderledes tilgang og kan forhåbentlig derfor give nogle andre vinkler på velkendte diskussioner, som ellers kan være svære at forholde sig til," siger Marie Markman og tilføjer:

"Og så er det min erfaring fra mit tidligere kunstneriske arbejde, at de bedste samtaler om byen og dens udviklingsmuligheder finder sted, når man som 'privatperson' går og laver anlægs- eller pasningsarbejde i det offentlige rum."

Parcelhus-haven

Tankevækkende nok er Marie Markman stødt på de samme diskussioner om by og landskab i kunstmiljøet.

"Da jeg lavede nyttehøven i København i 2005 med mine billedkunstkollegaer, oplevede jeg, at der var parallelle diskussioner på Det Biovidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet og på Arkitektskolen. Tankegangen var i virkeligheden den samme: Hvordan griber man fremtidens urbane design an på en bæredygtig måde?" siger Marie Markman.

Næste værk tager udgangspunkt i et boligområde, som de fleste af os kender det med skarpt opdeltte parceller. Er det mon muligt at etablere et kollektivt, spiseligt landskab midt mellem parcelhusene? Måske med rabarberbuske i rundkørslen?

Det er Marie Markmans næste udfordring. ■